

Ανεμοπετάλιο

Τόμ. 3, Αρ. 3 (2024)

Ανεμοπετάλιο

100 + 1 λόγιοι να αγαπήσουμε τα βιβλία

Κατερίνα Βίγκου

doi: [10.12681/anem.37960](https://doi.org/10.12681/anem.37960)

Copyright © 2024, Κατερίνα Βίγκου

Άδεια χρήσης [##plugins.generic.pdfFrontPageGenerator.front.license.cc-by-nc-nd4##](https://plugins.generic.pdfFrontPageGenerator.front.license.cc-by-nc-nd4##).

100 + 1 Λόγοι να Αγαπήσουμε τα Βιβλία

Κατερίνα Βίγκου

Εκπαιδευτικός, Δρ. Επιστημών της Αγωγής
vigkou@gmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το άρθρο περιγράφει την εξέλιξη ενός προγράμματος φιλιαναγνωσίας στο δημοτικό σχολείο. Η δράση ξεκίνησε ως ένα πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων σε συνδυασμό με έναν κύκλο των εργαστηρίων δεξιοτήτων της τρίτης δημοτικού. Ωστόσο, τα γεγονότα μας οδήγησαν να αναπτύξουμε και να πραγματοποιήσουμε δράσεις φιλιαναγνωσίας σε πολλές στιγμές της σχολικής χρονιάς, σε διάφορα μαθήματα, και κυρίως στο μάθημα της γλώσσας. Η φιλιαναγνωσία έγινε κομμάτι της σχολικής μας καθημερινότητας και κουλτούρας. Οι συνθήκες που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, κατέστησαν το κλείσιμο της σχολικής χρονιάς και τη δημιουργία της λέσχης ανάγνωσης της τάξης μας μία φυσική εξέλιξη της πορείας μας προς την ανακάλυψη 100 + 1 λόγων για να αγαπήσουμε τα βιβλία.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Ποσλάνιεκ (1990) θεωρούσε ότι το σχολείο αποτελεί ιδανικό περιβάλλον για την υλοποίηση δραστηριοτήτων που συνδέονται με το βιβλίο και συμβάλλουν ουσιαστικά στη θεμελίωση και την προαγωγή της φιλιαναγνωσίας. Στα νέα αναλυτικά προγράμματα σπουδών (ΙΕΠ, 2022), η ανάγνωση βιβλίων ή εκτεταμένων κειμένων αποτελεί μία από τις πέντε θεμελιώδεις θεματικές περιοχές του γλωσσικού μαθήματος. Ο αρχικός σχεδιασμός για τη σχολική χρονιά, ήταν εναρμονισμένος με αυτές τις οδηγίες, αφού είχε εντάξει διάφορες δράσεις φιλιαναγνωσίας τόσο σε ένα πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων με τίτλο: “100 & 1 λόγοι να αγαπήσουμε τα βιβλία” όσο και σε έναν κύκλο των εργαστηρίων δεξιοτήτων με τίτλο: “Ένα βιβλίο γεννιέται”. Ωστόσο, στην πορεία, οι δράσεις φιλιαναγνωσίας ενσωματώθηκαν σε πολλαπλές πτυχές της σχολικής ζωής. Μέσα από το μάθημα της Γλώσσας οι δράσεις φιλιαναγνωσίας έγιναν αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας των μαθητών και των μαθητριών. Η πορεία των δράσεων κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους οδήγησε στο κλείσιμο της χρονιάς με τη δημιουργία της λέσχης ανάγνωσης της τάξης μας.

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Ο σκοπός του προγράμματος ήταν η καλλιέργεια της αγάπης για την ανάγνωση. Ο πυρήνας της φιλαναγνωσίας, άλλωστε, είναι η δημιουργία μιας θετικής και εποικοδομητικής σχέσης του παιδιού με το βιβλίο ενισχύοντας τη μεταξύ τους σύνδεση (Καρακίτσιος, 2011).

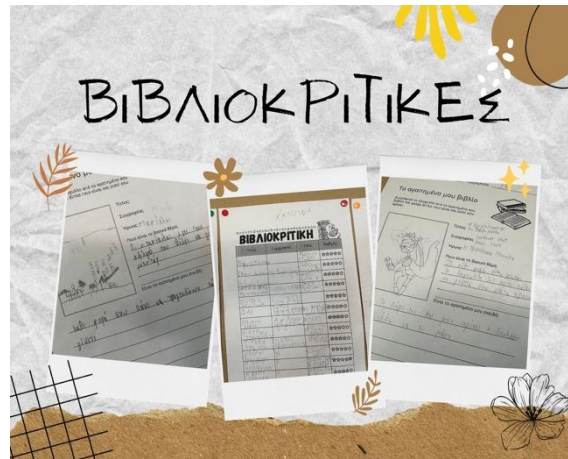
Οι στόχοι που είχαν τεθεί αρχικά ήταν: η ενίσχυση της φαντασίας και της δημιουργικότητας, η ανάπτυξη συναισθηματικής σύνδεσης με χαρακτήρες βιβλίων και η αναγνώριση των δικών μας συναισθημάτων, η καλλιέργεια των δεξιοτήτων της γραφής, της ανάγνωσης και της έκφρασης, η ενίσχυση της κριτικής και δημιουργικής σκέψης μέσω της ανάλυσης ή της σύνθεσης των ιστοριών και η δημιουργία ενός κλίματος συνεργασίας μεταξύ των μαθητών και των μαθητριών της τάξης.

Η λογοτεχνία, άλλωστε, μπορεί να λειτουργήσει ως πολύτιμο εργαλείο για την ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ των παιδιών ενθαρρύνοντάς τα να γίνουν πιο ευαίσθητα στα συναισθήματα των άλλων. Μέσα από την αναγνώριση των συναισθημάτων που παρουσιάζονται στα βιβλία οι μαθητές κι οι μαθήτριες μαθαίνουν να κατανοούν και να εκφράζουν καλύτερα τα δικά τους συναισθήματα (Norton, 2007).

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΕΩΝ

Ο προγραμματισμός των δράσεων είχε προβλεφθεί για το 2ο και το 3ο τρίμηνο όμως οι δράσεις ξεκίνησαν νωρίτερα, καθώς το συμβούλιο της τάξης αποφάσισε να γίνεται ανάγνωση βιβλίων για πέντε λεπτά κάθε πρωί. Αυτό λειτούργησε ως ώρα προσαρμογής των μαθητών και των μαθητριών, με την ανάγνωση να γίνεται από την εκπαιδευτικό της τάξης. Στη συνέχεια, αυτό εξελίχθηκε σε δεκάλεπτο ανάγνωσης από τους μαθητές και τις μαθήτριες, το οποίο παρείχε η εκπαιδευτικός από τον χρόνο του μαθήματος.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες θέλοντας να ανταλλάξουν απόψεις για τα βιβλία που διάβαζαν ξεκίνησαν τις βιβλιοκριτικές και κατά τη διάρκεια του δεύτερου τριμήνου οργανώσαμε την πρόκληση “25 βιβλία”. Στην πρόκληση οι μαθητές κι οι μαθήτριες προσπαθούσαν να διαβάσουν 25 βιβλία της επιλογής τους. Δεν υπήρχε χρονικός περιορισμός ή ανταγωνιστικός χαρακτήρας της δράσης, το ζητούμενο ήταν να το καταφέρουμε όλοι. Οι βιβλιοκριτικές είχαν τη δική τους γωνιά στην τάξη μας και ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε το γεγονός ότι οι μαθητές κι οι μαθήτριες κρατούσαν σημειώσεις από τις κριτικές των υπολοίπων προκειμένου να επιλέξουν τα επόμενα βιβλία για ανάγνωση.

Εικόνα 1: Εικόνες από τη γωνιά της τάξης με τις βιβλιοκριτικές

Ένα από τα θέματα που δημιουργήθηκαν από την αρχή της δράσης ήταν πού θα βρίσκουμε τα βιβλία. Το θέμα συζητήθηκε στο συμβούλιο της τάξης και προτάθηκε να γίνεται ανταλλαγή βιβλίων μεταξύ των μαθητών και των μαθητριών. Στη συνέχεια με την επίσκεψή μας στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας ενημερωθήκαμε ότι υπάρχει η δυνατότητα να δανειζόμαστε βιβλία, κάτι που αξιοποιήθηκε από ορισμένους μαθητές και μαθήτριες. Επιπλέον, η επίσκεψη αυτή μας βοήθησε να συγκεντρώσουμε βιβλιοθηκονομικές πληροφορίες και να μάθουμε για τον τρόπο ταξινόμησης των βιβλίων. Η τακτική ανάγνωση επιλεγμένων βιβλίων μαζί με τους μαθητές και τις μαθήτριες σε συνδυασμό με όλες αυτές τις δράσεις, κατέστησαν την εκπαιδευτική μας προσέγγιση μια ολοκληρωμένη εμπειρία μάθησης με θετικά αποτελέσματα, τόσο στην ακαδημαϊκή, όσο και στην προσωπική ανάπτυξη των παιδιών.

Καθώς ο καιρός κυλούσε, μία ακόμα δυσκολία που παρουσιάστηκε ήταν το θέμα του χρόνου. Προκειμένου να βρεθεί λύση, η εκπαιδευτικός της τάξης προσαρμοσε το πρόγραμμα σπουδών με τέτοιο τρόπο, ώστε ορισμένοι στόχοι του αναλυτικού προγράμματος σπουδών να επιτυγχάνονται μέσω των λογοτεχνικών βιβλίων - αφήνοντας στην άκρη το σχολικό εγχειρίδιο. Πρόκειται για μία πρακτική που ενθαρρύνεται στα νέα προγράμματα σπουδών (ΙΕΠ, 2022). Το αγαπημένο μας βιβλίο έδωσε μία νέα διάσταση στο μάθημα της γλώσσας και σε δραστηριότητες που συχνά χαρακτηρίζονται βαρετές από τους μαθητές και τις μαθήτριες όπως η αντιγραφή και η ανάγνωση. Με τον τρόπο αυτό, δημιουργήθηκε ο απαραίτητος χρόνος για να έρθουν ακόμα περισσότερα λογοτεχνικά βιβλία στην τάξη μας.

Στη συνέχεια του προγράμματός μας, ιδρύθηκε μια λέσχη ανάγνωσης στην τάξη μας, όπου οι μαθητές κι οι μαθήτριες είχαν την ευκαιρία να φέρουν και να μοιραστούν τα αγαπημένα τους βιβλία. Τα βιβλία ήταν επιλογή των μαθητών και των μαθητριών, χωρίς να γίνει κάποια σύσταση ή επιβολή για αυτά, καθώς, σύμφωνα με τον Ντελόπουλο (2006), αυτή η ελεύθερη επιλογή επιτρέπει στους μαθητές και τις μαθήτριες να νιώσουν την χαρά της ανάγνωσης. Η Νικολάου (1985) τονίζει ότι με την επιλογή των βιβλίων από τα παιδιά ικανοποιούνται τα ενδιαφέροντά τους, ενισχύεται η

σκέψη τους και δραπετεύουν από τον κόσμο των ενηλίκων. Η εκπαιδευτικός της τάξης διάβαζε μαζί με τα παιδιά το δικό της βιβλίο κατά τη διάρκεια της λέσχης ανάγνωσης, κάτι ιδιαίτερα σημαντικό καθώς το τι επιλέγει να κάνει μία εκπαιδευτικός αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση (Τσιρώνη, 2014). Τα βιβλία αυτά διαβάζονταν τόσο κατά τη διάρκεια του σχολικού ωραρίου όσο και αυτόνομα στο σπίτι, στον προσωπικό χρόνο των μαθητών και των μαθητριών. Η λέσχη ανάγνωσης ήταν η αφετηρία για πλούσιες και δημιουργικές συζητήσεις. Μέσα από τα βιβλία που αγαπήθηκαν στη λέσχη ανάγνωσης, οι μαθητές κι οι μαθήτριες δημιούργησαν παιχνίδια ρόλων, συνέθεσαν δικές τους ιστορίες και συμμετείχαν σε συζητήσεις, μετατρέποντας την τάξη σε μια ζωντανή σκηνή δημιουργικότητας και φαντασίας.

Εικόνα 2: Στιγμές από τη λέσχη ανάγνωσης της τάξης

Το διαθεματικό μας πρόγραμμα, ολοκληρώθηκε στο τέλος της σχολικής χρονιάς με τη θεματική: "Στην παραλία με το βιβλίο μου". Αυτή η ιδέα αντικατοπτρίζει τον οραματισμό μας για ένα καλοκαίρι πλούσιο σε αναγνώσεις και πνευματική ανάπαυλα δίπλα στο κύμα. Ο στόχος ήταν να καλλιεργήσουμε στους μαθητές και τις μαθήτριες την αγάπη για την ανάγνωση σε τέτοιο βαθμό, ώστε το βιβλίο να αποτελέσει τον απαραίτητο σύντροφο ακόμα και στις καλοκαιρινές τους αποδράσεις. Έτσι, ο τελευταίος μήνας επικεντρώθηκε σε δραστηριότητες που ενίσχυσαν αυτή την ιδέα, υποστηρίζοντας τη συνεχή ενασχόληση των μαθητών και των μαθητριών με τα βιβλία, ενώ ταυτόχρονα προετοιμάζονταν για ένα δημιουργικό και ευχάριστο καλοκαίρι.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Σύμφωνα με τους επιθυμητούς διδακτικούς προσανατολισμούς στα νέα προγράμματα σπουδών, η φιλαναγνωσία ενισχύεται μέσω της δημιουργίας ενός υποστηρικτικού περιβάλλοντος μάθησης που ενθαρρύνει την ενεργό εμπλοκή των μαθητών και των μαθητριών (ΙΕΠ, 2022). Στο πλαίσιο του προγράμματος "100 & 1 Λόγοι να Αγαπήσουμε τα Βιβλία", αναδείχθηκε η αξία των βιβλίων και δημιουργήθηκε ένα υποστηρικτικό πλαίσιο για να εισχωρήσουν τα βιβλία σε κάθε μάθημα και σε κάθε δράση της τάξης μας.

Κάθε βιβλίο που μελετήσαμε ήταν εξαιρετικό, καθώς όλα τους παρείχαν ερεθίσματα για ποικίλα θέματα και ήταν ανοιχτά σε πολλαπλές προσεγγίσεις (Αποστολίδου, 2004). Η σύνδεση της νέας γνώσης των βιβλίων, με τις προϋπάρχουσες γνώσεις ενισχύει την κριτική σκέψη. Η χρήση των λογοτεχνικών βιβλίων ενθάρρυνε τους μαθητές και τις μαθήτριες να εκφραστούν με νέους και ενδιαφέροντες τρόπους ενισχύοντας την εμπειρία της μάθησης. Η ενεργός εμπλοκή στις αναγνωστικές δραστηριότητες και η εφαρμογή βιωματικών μεθόδων διδασκαλίας συνέβαλαν ουσιαστικά στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος. Οι μαθητές κι οι μαθήτριες ανέπτυξαν τη φαντασία, τη δημιουργικότητα, τις δεξιότητες γραφής, ανάγνωσης και έκφρασης, καθώς και την κριτική σκέψη. Επιπλέον, δημιουργήθηκε ένα κλίμα συνεργασίας και ενδυναμώθηκαν οι συναισθηματικές και κοινωνικές δεξιότητες των μαθητών και των μαθητριών. Τέλος, για τη διάχυση του προγράμματος έγινε δημοσίευση στην ιστοσελίδα του σχολείου μας: <https://22dim-kalam.mes.sch.gr/?p=504>.

Οι απόψεις των μαθητών και των μαθητριών επιβεβαιώνουν τα θετικά αποτελέσματα του προγράμματος. Όπως ανέφεραν: "Μου άρεσε γιατί μπορείς να μοιραστείς αυτά που ξέρεις μόνο εσύ για τα βιβλία με τους άλλους!" και "Μου άρεσε γιατί είχες την ευκαιρία να διαβάσεις με έναν φίλο σου ένα βιβλίο". Επίσης, οι μαθητές και οι μαθήτριες βρήκαν τη διαδικασία διασκεδαστική και συνεργατική: "Μου άρεσε γιατί είχε πάρα πολύ πλάκα και γιατί μοιράζεσαι" και "Μου άρεσε πιο πολύ, γιατί δίνεις στον άλλον να διαβάσει αυτό που έχεις διαβάσει κι εσύ και μετά ανταλλάσσετε εντυπώσεις".

Στόχος του εκπαιδευτικού είναι να δημιουργήσει ένθερμους και αφοσιωμένους αναγνώστες που θα προσεγγίζουν τα κείμενα με ενθουσιασμό (Κατσίκη - Γκίβαλου, 2007). Το πρόγραμμα "100 & 1 Λόγοι να Αγαπήσουμε τα Βιβλία" πέτυχε αυτόν τον στόχο, αποτελώντας ένα επιτυχημένο παράδειγμα ενσωμάτωσης της φιλαναγνωσίας στο εκπαιδευτικό πλαίσιο. Μέσω των δραστηριοτήτων του, το πρόγραμμα προσέφερε μια ολοκληρωμένη εκπαιδευτική εμπειρία, ενισχύοντας την αγάπη για την ανάγνωση και καλλιεργώντας στους μαθητές και τις μαθήτριες τη συνήθεια της τακτικής ενασχόλησης με τα βιβλία.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Αποστολίδου, Β. (2004). Η λογοτεχνία στο Δημοτικό Σχολείο: Θεμελίωση της σχέσης του παιδιού με την ανάγνωση και το βιβλίο. Στο Β. Αποστολίδου, Β. Καπλάνη, & Ε. Χοντολίδου (Επιμ.), Διαβάζοντας λογοτεχνία στο σχολείο-μια νέα πρόταση διδασκαλίας (σσ. 277-283). Αθήνα: Τυπωθήτω-Δαρδανός.

Καρακίτσιος, Α. (2011). Φιλαναγνωσία... Φανατική Συνήθεια. Στο Ε. Αρτζανίδου, Δ. Γούλης, & Α. Καρακίτσιος (Επιμ.), Παιχνίδια Φιλαναγνωσίας και Αναγνωστικές Εμπυχωσεις. Αθήνα: Gutenberg.

Κατσίκη-Γκίβαλου, Α. (2007). Φιλολογικές Διαδρομές Γ'. Δημιουργοί και αναγνώσεις. Αθήνα: Πατάκη.

Ντελόπουλος, Κ. (2006). Η λογοτεχνία στο σχολείο και η σχολική βιβλιοθήκη: η βιβλιοθηκονομική άποψη. Στο Β. Αποστολίδου & Ε. Χοντολίδου (Επιμ.), Λογοτεχνία και Εκπαίδευση (σσ. 277-283). Αθήνα: Τυπωθήτω-Δαρδανός.

Νικολάου, Γ.Μ. (1985). Το εξωσχολικό βιβλίο και η αξιοποίηση του στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Εκπαιδευτικά, 1.

Norton, D. (2007). Μέσα από τα μάτια ενός παιδιού. Εισαγωγή στην Παιδική Λογοτεχνία (Μ. Σουλιώτης, Επιμ., Φ. Κατσίκη & Κ. Σεβαστή, Μεταφρ.). Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.

Ποσλάνιεκ, Κ. (1990). Να δώσουμε στα παιδιά την όρεξη για διάβασμα. Αθήνα: Καστανιώτης.

Τσιρώνη, Π. (2014). Η καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: αξιολόγηση και συγκριτική μελέτη του Αναλυτικού Προγράμματος και των Καινοτόμων Δράσεων Ενίσχυσης της Φιλαναγνωσίας των μαθητών (Μεταπτυχιακή Εργασία). Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη.

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. (2022). Πρόγραμμα σπουδών Νεοελληνικής Γλώσσας στο Δημοτικό, 2η έκδοση. Ανακτήθηκε στις 29/5/2024 από <https://iep.edu.gr/el/nea-ps-provoli>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Εδώ θα βρείτε τα φύλλα εργασίας που αξιοποιήθηκαν στο πρόγραμμα, τα οποία δημιουργήθηκαν με το canva.

BIBΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ			
Τίτλος	Συγγραφέας	Είδος	Βαθμός
			☆☆☆☆☆
			☆☆☆☆☆
			☆☆☆☆☆
			☆☆☆☆☆
			☆☆☆☆☆
			☆☆☆☆☆
			☆☆☆☆☆
			☆☆☆☆☆
			☆☆☆☆☆
			☆☆☆☆☆
			☆☆☆☆☆
			☆☆☆☆☆
			☆☆☆☆☆
			☆☆☆☆☆
			☆☆☆☆☆

Όνομα: _____ Ημερομηνία: _____

Το αγαπημένο μου βιβλίο

Ζωγράφισε το εξώφυλλο από το αγαπημένο σου βιβλίο και γράψε δίπλα ποιο είναι και γιατί σου αρέσει:

Τίτλος:

Συγγραφέας:

Ήρωας:

Ποιο είναι το βασικό θέμα;

Είναι το αγαπημένο μου επειδή:

---

25 ΒΙΒΛΙΑ

Εσύ πόσα θα διαβάσεις;

ΠΡΟΚΛΗΣΗ

Κάθε φορά που ολοκληρώνεις ένα βιβλίο το χρωματίζεις
και γράφεις τον τίτλο στο πίσω μέρος της φωτοτυπίας.

